

פרשת בהר

ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלוקיך כי אני ה' אלוקיכם (כה, יז)

ויעויו במהר"ל שביאר טעם הדבר שנאמר ויראת דוקא באונאת דברים, וז"ל, והטעם אשר נראה לי מה שאמר באונאת דברים ויראת מאלוקיך וכו', כי שערי אונאה לא ננעלו, והוא דבר שלא נמסר ביד שליח רק ביד הקב"ה כמו שנאמר בסמוך, לפיכך נאמר ויראת מאלוקיך שהוא ביד ה' ולא ביד השליח, ומי שהוא עובר עליו אינו ירא מה' אחר שהוא ביד ה'.

ויש לדקדק דהא בגמ' (ב"מ נח, ב) איתא דהטעם דכתיב ויראת מאלוקיך הוא משום דהוי דבר התלוי בכוונת הלב דיכול אדם לומר שכוונתו היתה לטובת האחר, ובכל דבר המסור אל הלב כתיב ויראת מאלוקיך, והיינו דמן הטבע מרגיש אדם דכוונת לבו הוא מכוסה ומוצנע לו, ואינו נכלל בדרך שיתעסקו עמו ואינו נדון בו, לזה בעי' יראת ה' להכיר ולהרגיש דדנים אותו ג"כ ע"פ כוונת לבו כאלו הוא מפורסם לכל. וצ"ב אמאי נאיד המהר"ל מטעמא דגמ' ופי' זאת באופ"א.

ונראה, דהמהר"ל לא פי' ע"פ דברי הגמ' הנ"ל משום דלרשב"י וחבריו כתיב ויראת מאלוקיך במדת העבירה שהיא גדולה מאונאת ממון, ולדברי הגמ' הנ"ל אין זו מדה בעבירה, אלא מדה באדם שהוא צריך לה כדי לשמור מן העבירה ושלא יתפתה אליה, וכיון דהאי מימרא דגדולה אונאת דברים מאונאת ממון אמרה רשב"י, ולדידי' תליא במדת העבירה ולא באדם, לכן נקט בביאורו לפרש מהו המידה בעבירה בדוקא.

מקור: רבי אהרן הלוי שכטר שליט"א